

OBRтни VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva dravske banovine

»OBRтни VESTNIK«

Izhaja tedensko, in sicer vsak petek in stane:

celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna številka Din 1.—

GLASILO OKROŽNIH ODBOROV,
OBRтNIH ZDRUŽENJ IN OBRтNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE

Uredništvo in upravnitvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Številka pri poštni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XVI. letnik.

V LJUBLJANI, dne 9. junija 1933.

Štev. 13.

Izredno prizanesljiv

milostljiv in plemenit je bil »Obrtnik« v svoji zadnji številki, v kateri je »zaenkrat samo ugotovil« neko dobesedno sličnost naših člankov s članki oziroma poročili v »Slovenskem Narodu«. Mi smo že v zadnji svoji številki naglasili, da so šobice, obregovanje in nerganje za nas toliko brezpomembni poizkusi izzivanja, da na iste sploh ne odgovarjamo. Vendar pa moramo naglasiti eno. Podtikanja neobjektivnosti od nasprotne strani smo že vajeni, ker je to prav za prav njihovo edino orožje. Vendar pa se vprašamo, če misli morda »Obrtnik« z gopodi okrog njega vred, da smo mi kupili tudi »Slovenski Narod« in podplačali njegove sotrudnike, da pišejo tendenciozno neobjektivno v našo korist in v škodo »Obrtnika«. To je precej čudno obregovanje ob naše novinarje, katero pa vendar le v še bolj svetli luči označuje gospode, katerim je vsaka stvar dobrodošla, le da morejo karkoli očitati in napadati.

Bili smo vnaprej prepričani, da bi dali zopet povod gospodom okrog »Obrtnika« za neumestne in neokusne napade, ako bi objavili popolnoma točno poročilo o poteku kočljivega dejanja, ki ga je razpravljalo sodišče, kakor tudi o vseh izredno finih besedah, ki so jih nekateri gospodje vzeli iz svojega že davno priljubljenega obrambnega slovarja, da z istimi napadajo predstavnike naše skupne Zbornice, katerih delo pozna in visoko cenijo vsi obrtniki. In ravno radi tega smo o poteku razprave objavili poročilo popolnoma nepristranskega novinarja, ki nikdar ni bil obrtnik, niti ne ve o poteku borbe za skupne in ločene zbornice vse potrebno, da bi mogel svoje mnenje izraziti v korist enega ali drugega. V svojem strahovitem ogorčenju pa je sedaj »Obrtnik« imenoval še »Slovenski Narod« kot neobjektiven in popolnoma pristranski list. Resnica je že davna ta, da bode v oči, gopodje!

Tudi sicer je ves naš list prepisan od drugod in je sploh napačno kriza v našem uredništvu. I, seveda, če napišemo resnico, ni mnogim ljuba. Pa mi se takih očitkov ne bojimo; celo več, niti ne zmenimo se za tako cemerikavost. Kako smo mi v svojem delu pasivni in kako je g. Pičman aktiven se vidi že iz tega, da je v času novelizacije obrtnega zakona, torej najvažnejšega življenjskega vprašanja za naše obrtnike, popolnoma zanemaril to stvar, pa posvetil vso svojo borbo le ločenim zbornicam, ki so v svojem delu neprekosljive in najbolj idealne in koristne za našega obrtnika.

Da je ta neprekosljiva delavna aktivnost s strani g. Pičmana res občudovanja vredna in neprekosljiva nam dokazuje že samo dejstvo, katero posnemamo iz »Poročila o delu obrtne zbornice« v Beogradu, namreč, da so potrebovali dobrih 20 let od svojega obstoja do ustanovitve zavoda za pospeševanje in povzdigo obrtništva, četudi je tak zavod prva potreba resnega dela še posebno, če tako dolgo dobo obstoji samostojna zbornica brez vsake druge, razen obrtniške, skrbi. In kljub temu nepobitnemu dejstvu je v tem poročilu zapisano tudi to, da ima beograjska Obrtna zbornica brez vsake samohvale mnogo razlogov za to, da more biti zadovoljna s svojim delom in ustvarjanjem ločenih zbornic, ker je bila ona prav za prav glavni bat, ki je vse drugo delo zgibal. Ta glavni bat je torej potreboval polnih 20 let do ustanovitve prepotrebne zavoda in še takrat, ko je že isti bil ustanovljen, so potrebovali še tri mesece za organizacijo, dokler so ta manjši bat spravili iz mrtve točke v vsaj malo gibanje. To nam pač jasno dokazuje, s kakšnimi ve-

Zbor Okrožnega odbora obrtniških združenj v Mariboru

V ponedeljek 22. maja 1933 dopoldne in popoldne se je vršila v Mariboru ustanovna skupščina Okrožnega odbora obrtniških združenj za mariborski okoliš. Seje so se udeležili vsi imenovani člani uprave in nadzorstva razen g. narodnega poslanca Antona Hajdinjaka iz Dol. Lendave, ki je svojo neudeležbo brzojavno opravičil in želel zborovanju najlepšega uspeha. Predsednik g. Franjo Bureš je ob 10. uri otvoril zborovanje, ki je zgodovinskega pomena, ker se prvič sestajajo k skupščini definitivno imenovani člani uprave Okrožnega odbora in se s tem oživotvarja ta nova obrtniška institucija. Pristrčno pozdravlja predvsem podpredsednika Zbornice TOI in predsednika samostojnega obrtnega odseka pri tej g. Josipa Rebeka, ki se je vedno z vso požrtvovalnostjo potegoval za pravice obrtništva, dalje zastopnika banske uprave obrtnozadružnega nadzornika g. Ignacija Založnika, delegata Zbornice TOI pri Okrožnem odboru g. Franja Hohneca in končno tajnika Zbornice TOI g. dr. Pretnarja Josipa. Nato je podal kratko in jedrnat poročilo, v katerem je posebno opozarjal na težak gospodarski položaj, ki z vso silo pritiska zlasti na malo obrtništvo. Treba je zagadelj, da obrtništvo še bolj strme svoje vrste in posveti vse svoje sile v rešitev neštete vprašanj, ki zadevajo naše obrtništvo. Važno je to današnje zborovanje, ker gre za obrtništvo ob severni državni meji, ki ima še svoje posebne potrebe, za katere potrebuje svojega glasnika in predstavnika, kar mu hoče ravno biti Okrožni odbor. Omenja dosedanje delo pripravljalnega okrožnega odbora, ki je pripravilo vse potrebno za vestno funkcioniranje nove osrednje organizacije obrtništva, ki nekako prevzema posle Zveze obrtnih združenj. Zahvaljuje se posebno Zbornici TOI in Ljubljani, ki je Okrožnemu odboru in drugim obrtniškim organizacijam oskrbela dostojne poslovne prostore. Predlagal je še, da se z današnjega zborovanja odpošlje vdanostna izjava Nj. Vel. kralju Aleksandru I. in brzojavni pozdravi ministru dr. Šumenkoviču ter g. banu in podbanu, k čemur so navzoči z navdušenjem potrdili.

Zborovanje je nato pozdravil predsednik obrtnega odseka g. Josip Rebek, ki je predvsem sporočil iskrene pozdrave Zbornice in med drugim poudarjal nujno potrebo čim tesnejšega sodelovanja Okrožnega odbora, ki je predstavnik vsega obrtništva mariborskega okoliša, z Zbornico TOI, ki je gospodarsko pred-

stavništvo cele banovine in ki ima trdno voljo pomagati obrtništvu. Nato se je dotaknil še raznih perečih obrtniških vprašanj, s katerimi se bo moral v bližnji bodočnosti pečati Okrožni odbor. Izvajanja zborničnega podpredsednika so izzvala soglasno odobravanje vseh navzočih.

S toplimi besedami je pozdravil zborovalce zadružni nadzornik g. Ignacij Založnik, ki je osobito poudarjal potrebo strokovne izobrazbe obrtnega stanu.

Sledilo je poročilo tajnika g. J. Novaka, iz katerega je razvidno, da je v Okrožnem odboru včlanjenih 47 obrtniških združenj z nad 6000 člani. Zbornica TOI je s svojim razpisom z dne 14. aprila 1933 imenovala upravo Okrožnega odbora obstoječo iz sledečih gospo-

FRANJO BUREŠ

predsednik Okrožnega odbora obrtniških združenj v Mariboru

dov: predsednik Franjo Bureš, podpredsednik Miho Vahtar. člani: Roman Brezočnik, Ivan Horvat, Anton Krajcar, Franjo Kumerc, Franjo Novak, Josip Šabeder, vsi iz Maribora, Andrej Marčec iz Središča, Janko Horvat in Leopold Pečar iz Ljutomer, Anton Hajdinjak iz Dol. Lendave, Stefan Sukič iz Murske Sobote, Ljudevit Murko iz Ptuj, Florjan Rebernik iz Prevalj, Karel Podhraški iz Slov. Bistrice, za namestnike Franc Verzel, Alojz Munda, Ivan Sojč, Rajko Zotter, Vekoslav Gjurin in Ferdo Babič, vsi iz Maribora, Miha Ahej iz Vuhreda, Teodor Vrbnik iz Ljutome-

ra, Tomaž Lozinšek iz Ptuj, Anton Lah iz Zg. Polskave, Josip Čeh iz Sv. Lenar-ta v Slovenskih goricah, Fran Zabavnik iz Ormoža, Rupert Borko iz Središča, Ljudevit Alsegij iz Dol. Lendave, Vinko Simonič iz Ptuj, Ivan Hanzelič iz Središča, v nadzorstvo pa Franc Ambrož iz Rogoznice, Stefan Rižnar iz Mihalovcev, Ivan Kravos in Josip Sulič iz Maribora, Ivan Žurman iz Slov. Bistrice, za namestnike Josip Sagadin iz Ptuj, Stefan Vereš iz Beltincev, Alojz Zorčič iz Brega pri Ptuj, Franc Jančar iz Gor. Rad-gone in Vinko Lašič iz Maribora. Ob-enem z imenovanjem uprave je Zbornica TOI odgodila volitve v Okrožne odbore, tako da je imenovana uprava definitivna in more vršiti tudi funkcije, ki pripadajo skupščini. Po odobrenih pravilih obsega Okrožni odbor obrtniških združenj v Mariboru vsa združenja rokodel-skih obrtnikov, ki imajo svoje sedeže na območju srezov: Maribor mesto, levi in desni breg, Prevalje, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota in Dolnja Lendava. Na tem območju je obstajalo 50 obrtnih za-drug, izmed katerih je Obrtna zadruga v Mihalovcih likvidirala in se pridružila Skupnemu združenju obrtnikov v Ormo-žu, Skupna zadruga obrtnikov pri Sv. Lovrencu na Pohorju se je priključila Skupnemu združenju obrtnikov za okolico Maribora na Tezmem in Skupna obrtna zadruga v Dravogradu se je raz-družila in pridružila Skupnemu združenju obrtnikov v Prevaljah. Tako je danes včlanjenih pri Okrožnem odboru v Ma-riboru 47 združenj. Rednih letnih skup-ščin še ni imelo 9 združenj, zapisnike o skupščinah ni predložilo 11 združenj. Ožja uprava je imela 4 seje, pri katerih so se obravnavale vse važnejše zadeve obrtništva. Skupno z drugimi okrožnimi odbori so se založila pravila okrožnih odborov. Okrožni odbor je bil zastopan pri skoraj vseh skupščinah združenj po predsedništvu, članih uprave odzno taj-niku. Bili smo v stalni zvezi z okrožni-mi odbori v Celju, Ljubljani in Novem mestu. Pisarna je od svoje ustanovitve prejela 193 dopisov, odposlala pa 178 in vsem združenjem razposlala 4 okrož-nice. Največ je bilo med došliimi dopisi prijav glede šušmarstva, ki so se odsto-pala mestnemu odnosno sreskim načel-stvom v nadaljnje poslovanje.

To kakor poročilo blagajnika g. Ivana Horvata je bilo soglasno odobreno. Prav tako se je soglasno odobrila proračun v znesku Din 70.000 z doklado Din 10 za vsakega člana. Potrdila se je definitivnost tajnikove namestitve.

likimi pripravami in skrbnostjo ustvar-jajo obrtniške ustanove.

Poleg te velike hitrosti in skrbnosti, s katero rešujejo naše obrtništvo iz kri-ze in nevzdržnega položaja, pa je njihovo delo tudi zelo idealno, posebno v ma-terijalnem pogledu. Naša skupna zbor-nica TOI je menda »Obrtniku« v veliko breme, dočim imajo gospodje tam v Beogradu pri njihovem glavnem gibal-nem batu po šestih službenih letih kar 84.000 dinarjev letne plače, kolikor niti približno nimajo višji uradniki ljubljans-ke zbornice TOI, t. j. skupne zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ne pa le za obrt. Kdo plačuje take ogromne zne-ske, je menda vsakomur jasno.

Za konec navajamo le še dejstvo, da se toliko hvaljena delovna aktivnost »Obrtnika« in gospodov okrog njega ni nikdar pokazala tam, kjer bi bila naj-bolj potrebna, nego le tam, kjer bi ka-zalo kaj lepih besed njim in nam, takih,

kakršne so pač pri njih v navadi. Ko so nekateri obrtniki plačevali ogromne vsote deset in celo stotisočev dinarjev kaz-ni radi tega, ker je morda kak vajenec pred leti delal preko določene ure, se ni »Obrtnik« za stvar niti zmenil. Naspro-tovanje nam je bilo glavno, dejstvo pa, da je ta isti vajenec mnogokrat morda po ves teden sedel brez dela, ni nikomur od njih bilo pomembno in niso smatrali za potrebno vzeti takrat našega uboge-ga obrtnika v obrambo. Svetila jim je vedno le edina zvezda ločenih zbornic, stanovske potrebe in koristi pa so bile paperlap in nepotrebne zadeve.

Ako pregledamo katerokoli številko »Obrtnika« bomo ugotovili le kilometr-ske slavospeve posameznikom, dočim vsaj enega poštenega strokovnega član-ka do danes še nismo mogli najti. Pač pa napadov in poniževanj obilo. Za nas ni n. pr. g. Rebek vse, kakor za »Obr-tnika« g. Pičman, in mi ne pojemo nobe-

ne slave g. Rebeku. Ugotavljamo ved-no le resnična dejstva, sicer pa je on sam v svoji skromnosti vedno le obrtnik, tovariš in enak vsem, nikdar pa ne nekaj vzvišenega in blestečega, kakor »zvezda« »Obrtnika«. Nimamo navade trkati se na prsa, kakor g. Pičman. Ne povdarjamo nikdar v našem listu, kaj da smo vse storili in kje je vse bil g. Rebek, kakor »Obrtnik« to dosledno ob-vešča svoje čitatelje o vsakem koraku g. Pičmana in o vsaki njegovi besedi.

In potem še govore gospodje okrog »Obrtnika«, da zaenkrat o našem listu samo nekaj ugotavljajo, dočim bogsiga-vedi kakšno strahovito skrivnost še skrivajo. Mi jih prosimo, da pridejo na dan z vsem in proti vsakemu, ker na zavijanja nikdar več odgovarjali ne bo-mo. Ponavljamo pa, da se šobici in ob-regovanju le smejemo.

Po obširnih skoz in skoz stvarnih in deloma živahnih razpravah je bila končno sprejeta resolucija:

Neupravičeno izvrševanje obrtov gospodarski uničuje naše legitimne obrtnike, ki ne morejo več zmagovati davčnih bremen in zaradi ogrožene eksistencije odlagajo obrtno pravico. Svoje zahteve za odpravo šušmarstva bo Okrožni odbor zbral in objavil na posebnem zborovanju, katero se sklīče meseca avgusta v Mariboru.

Uvede naj se eksistenčni minimum, pavšalira pridobnina za male obrtnike, obrtništvu mora biti v davčnih odborih primerno zastopano.

Uvoz obrtniških izdelkov v državo naj se prepove ali vsaj omeji, carina za uvoz sirovin naj se zniža.

Združevanje rokodelcev, nabavljalne, prodajne in produktivne zadruga se v sedanjih težavnih prilikah toplo priporočajo.

Obvezno mojstrsko zavarovanje naj se uvede postopno. Mojstrsko zavarovanje mora biti na vsak način neodvisno od delavskega zavarovanja in naj se izvršuje avtonomno za vsako banovino po Okrožnem odboru. V delavskem zavarovanju se zahteva likvidacija SUZOR, ker bi se s tem zmanjšale soč. dajatve.

Važne odredbe

Neupravičeno izvrševanje tesarskih in klesarskih del po stavbah. Komisariat ministra trgovine in industrije za mesto Beograd je doznal, da nekatera stavbna podjetja, stavbeniki, inženjerji in arhitekti še vedno nadaljujejo staro navado z izvrševanjem tesarskih in klesarskih del na stavbah v lastni režiji in z neupravičenimi mojstri. Izvajanje takih del je urejeno s pravilnikom o tesarskih in klesarskih delih (Pravilnik ministrstva trgovine in industrije št. 11.324, od 29. marca 1933, ki je stopil v veljavo 6. aprila 1933. Sl. 1. 6. aprila 1933). Zaradi tega se opozarjajo vsi zainteresirani na predpise navedenega pravilnika, po katerem se označena dela smejo zaupati samo upravičenim mojstrom teh obrtov tudi tedaj, če stavbna dela izvršujejo stavbeniki, inženjerji in arhitekti, nimajo pa isti dovoljenja za izvrševanje obrtov.

Pomemben jubilej naših mizarjev

28. maja 1933. je Zadruga mizarjev v Ljubljani proslavila na skromen, a tembolj prisrčen način 25 letnico svojega obstanka. Proslavi sami je dvignilo njen pomen častno število uglednih javnih činiteljev, saj so s svojo prisotnostjo povelicali pomen te proslave. Za banko upravo je prisostvoval g. banski tajnik dr. Šink, Zbornico je zastopal podpredsednik Rebek Josip, dr. Pretnar pa zavod PO Zbornice TOI. Župana gosp. dr. Puca in obrtno oblast I. stop. je zastopal g. dr. Rupnik, od Okrožnega odbora pa sta bila navzoča gg. Pristou in Iglīč. Prav častno je bilo tudi število zadrughnih načelnikov in pa zadrughnega članstva. Z lepim stvarnim poročilom v pogledu ¼ stoletnega dela zadruga je otvoril predsednik Zadruga g. Primožič Ferdo zborovanje ter pozdravil navzoče. Iz njegovega zgodovinskega poročila smo posneli, da se je Zadruga ustanovila baš v dobi nacionalnega prerajevanja Slovencev. Prav častno je odjeknilo tudi obvestilo, da se je s strani zadrughnega odbora po predlogu g. Rojine Antona staval predlog, da se napravi na takratno avstrijsko vlado prošnja z zahtevo, da se od upravnih oblasti dopisuje zadrugi v slovenskem jeziku.

Sedanji načelnik-predsednik je bil tudi takratni predsednik v odboru, se pa sedaj skozi celo dobo 25 let nahaja po žrtvovalni član Zadruga g. Ignacij Vehar. K temu jubileju so izrazili svoje častitke tudi gg. dr. Šink, dr. Rupnik, Rebek, Pristou, dr. Pretnar, Iglīč, Kersnič in drugi.

V spomin in za priznane zasluge svojega delovanja pri Zadrugi so dobili gg. Primožič, Vehar, Rojina, Škafar, Dolničar krasno izdelane plakete, g. Veharja pa so izvolili za častnega člana. Skromno se proslavljajo pri nas taki jubileji, ali jedro pri vsem tem le obstoja in t. j. delo, ki ga vrši taka jubilaritka povezano s trudom in samopozrtvovanjem idealnih naših obrtniških mož, tako delo rodi bogate sadove za celokupno članstvo. Tudi mi se pridružujemo k častitkam ter želimo Zadrugi mizarjev v Ljubljani lepega in plodonosnega razvoja.

Dobra strokovna in boljša splošna naobrazba obrtništvu ob severni meji banovine je najnujnejša potreba in najboljša sredstvo za zatiranje neupravičene domače in tuje konkurence in za odpravo brezposelnosti. Iz tega vidika poziva Okrožni odbor vsa združenja in vse obrtne stroke, da posvečajo nadaljevalnim šolam veliko pažnjo in prireajo za pomočnike in mojstre izobraževalne tečaje za ročne spretnosti, knjigovodstvo, kalkulacijo, poznanje zakonov itd.

Kot zelo potrebno in nujno smatramo ustanovitve državne obrtne šole v Mariboru.

Ob koncu zborovanja je zbornični podpredsednik g. Josip Rebek poudarjal, da je zborovanje poteklo v tako lepem soglasju in so se vsi udeleženci zavedali važnosti zborovanja. Borba za ločeno in skupno zbornico je končana in obrtništvu naj zastavi sedaj vse svoje sile za konstruktivno delo. Zavračajmo vsak poskus osebne agitacije proti složenemu delu obrtništvu. Želi, da bi se vselej našli na enotni fronti, kakor danes, za napredek in dobrobit obrtniškega stanu.

Predsednik g. Bureš se je še zahvalil vsem udeležencem za stvarno razpravljanje in zaključil zborovanje ob 17. uri.

V Nemčiji - skupne zbornice

Ze večkrat smo opozarjali potom našega lista, da je v Nemčiji, tako med gospodarskimi krogi, kakor tudi med znanstvenimi strokovnjaki, prevladalo mnenje,

da so ločene zbornice neprimerne, ker na eni strani veliko preveč stanejo, na drugi strani pa vsled velikega števila zbornic nastane nešteto predlogov, tako da se vladni krogi v zmešnjavi večkrat niti ne spoznajo in ugodijo večkrat na korist enega in na škodo drugega stanu. Vsled tega sta Avstrija in Češkoslovaška izrecno s pozivanjem na to, da je v Nemčiji

sistem ločenih zbornic doživel poraz, usvojili sistem skupnih zbornic.

Da smo imeli prav, nam dokazujejo enako najnovejši dogodki, kajti vse nemške zbornice, tako trgovske, obrtne in industrijske, so ustanovile delovno skupnost (Arbeitsgemeinschaft). Sklenjeno je bilo tudi, da bodo izvedene čim prej potrebne reforme in da bodo tudi čim prej

ločene zbornice združene v skupne. O tem bomo prihodnjic natančneje poročali.

Slovensko obrtništvu je lahko ponosno, da se je izreklo za skupne zbornice, ker je sedaj odpadla edina agitacijska parola, češ, da imajo tudi Nemci ločene zbornice.

Kakor pa najnovejši razvoj dogodkov v Nemčiji dokazuje, so se ločene zbornice jako hitro preživele in v nobeni napredni državi danes nimamo več ločenih zbornic.

Pomemben jubilej naše obrtne nadaljevalne šole

V svoji predzadnji številki smo že obširno poročali o jubileju, ki ga je proslavila Obrtna nadaljevalna šola v Celju pod spretnim vodstvom tovariša Joška Bizjaka. Ker je ta šola pokazala v času svojega polstoletnega obstoja veliko življenjske sile in toliko sijajnih uspehov, moramo njen velik pomen še posebej naglasiti. Danes prinašamo sliko predavateljev. Od leve na desno so v prvi vrsti gg. učiteljica Marija Jurjevčič, šolska upraviteljica Ivana Zupančič, vodja obrtne nadaljevalne šole Joško Bizjak, celjski mestni župan in predsednik šolskega odbora dr. Alojz Goričan, sreski prosvetni referent Rihard Pestevšek, učiteljica Barbara Zupanek, učiteljica Piano Ana, v drugi vrsti mizarjski mojster Karel Golob, tovarnar Franjo Vehovar, profesor Dušan Beg, ravnatelj celjske mestne elektrarne inž. Srečko Sajovic, zdravnik dr. Josip Fischer, Westenov poslovodja Franc Žohar, učitelj

Mariborsko DJO v pravi svetlobi

Ustanovni občni zbor Društva jugoslovanskih obrtnikov v Mariboru je za nami, pa sedaj le še pričakujemo začetek dela onih mariborskih obrtnikov, ki so si tako lepo nadeli jugoslovansko krinko in katerim je bil nekdanji naziv »slovensko« tako sovražna, da so se bali oziroma boljše rečeno sramovali pristopiti k že obstoječemu Slovenskemu obrtniškiemu društvu v Mariboru, ki pa je ravno za to mariborsko obrtništvu brez vsakega ozira na politično ali narodno pripadnost v gospodarskem in obrtnem razvoju izredno mnogo storilo. Ravno radi tega ne vidimo nikake potrebe, da je moralo biti, oziroma da je bilo potrebno ustanovljati v Mariboru še eno obrtniško društvo in tako delati razdor v delu. Zdi se nam, da so razlogi te ustanovitve v obmejnem Mariboru popolnoma drugačni, kakor so obrtno gospodarski, pa zato lahko dvomimo, da bi to novo obrtno društvo moglo in sploh hotelo koristno in uspešno delovati in zastopati naše stanovske interese. Naglašamo le, da nam imena voditeljev ne morejo biti nikako jamstvo za kakršnokoli resno delo v obrtniškem in jugoslovanskem smislu, ker so glavni gospodje okrog novoustanovljenega Društva jugoslovanskih obrtnikov istočasno tudi člani proslulega kolesarskega društva »Edelweiss«. Da-li se strinjajo vsaj nacionalni interesi enega in drugega društva, pa ve že vsak otrok v Mariboru.

Na občnem zboru je bilo zelo mnogo govorenega. Posebno je centralni predsednik g. Pičman poudarjal, kako silno v ustanavljanju napredujejo in da so v bivši Sloveniji ustanovili že mnogo obrtniških društev. Čudno pa je zlasti, da so skoro vsa ta društva blizu ene ali druge meje, kar daje povod mnogim mislim. Dalje je g. Pičman poudarjal, da ni s svojim štabom prišel v Maribor iz lastne inicijative ali gospodarske potrebe, nego zgolj na povabilo nekaterih mariborskih obrtnikov, katerim je pač potrebna maska jugoslovanstva. Prišel je v svetem poslanstvu, da osreči še obrtnike bivše Štajerske in da menda še sem prinese razcepljenost, ki jo je zasejal že v Ljubljani in drugod. Razlika pa je le v tem, da je v Ljubljani razcepil narodno obrtništvu, kar pa — mimo grede omenjeno — ne bo trajalo dolgo in upamo, da se bodo zopet kmalu zedinili, v Mariboru pa bo to delo popolnoma drugačno, ker so tukaj druge gospodarske, pa tudi narodne razmere in je tudi teren docela drugačen.

O resničnosti te trditve se bodo kmalu lahko prepričali naši ljubljanski tovariši, pa tudi zavedni tovariši v Mariboru, ki so zaenkrat pristopili k Društvu jugoslovanskih obrtnikov, zapustili pa vrste borbenega in vedno v delu žilavega Slovenskega obrtniškega društva.

Bil sem pri ustanovni skupščini navzoč in priznati moram, da je predsednik Slovenskega obrtniškega društva g. Novak prav povedal z besedami, da ne vidi v cepitvenju mariborskega obrtniškega gospodarske koristi ali potrebe. Do danes ne vemo, so li ločene zbornice cenejše ali skupne in katere so agilitnejše, pač pa vemo, da je naša ljubljanska skupna zbornica TOI vedno vse storila po svoji moči za izboljšanje obrtniškega položaja. Prepričati se moramo najprej, katere zbornice so koristnejše, pa se bomo potem še vedno lahko odločili. Vendar pa še takrat, ko se bomo prepričali o boljšem delu ločenih zbornic, ne moremo hipoma zapustiti naše skupne, ker razmere v drugi banovini ne morejo biti odločilne tudi za nas. Ako bo drugje rezultat ločenih zbornic boljši, je to na škodo skupnih zbornic v onih krajih, ne pa naše in je zato vsak napad na isto popolnoma neupravičen in neosnovan.

Boji, razcepljenost in slabljenje, dragi tovariši, nam ne bodo prinesli zaželenih koristi, pa tudi naša narodna zavednost mora imeti odločilen vpliv, ker smo v svoji državi, katero smo tudi mi sami ustvarjali, pa ne moremo sedaj prepuščati vodstva preje vedno pasivnim ljudem v jugoslovanskem delu. Krinke so pa le zelo kratkotrajne. In ko odpadajo, se razgali vsa beda, ki je bila z njimi zakrita. Mar naj tudi mi nosimo soodgovornost za zaostalost, ki bo vsled takega dela v našem stanu morala nastopiti? In bomo li potem tudi mi za to krivili našo skupno zbornico, ako bomo sami zakrivilili nesrečo in zbornici onemogočili solidno in pošteno delo za našo korist?

Mislím, da so nepotrebne vsake besede. Zdrava pamet nam veleva najbolje. Po njenih mislih pojdemo, brez vsake postranske misli na dobiček, osebno korist ali osebno slavo, pa bo gotovo tudi našemu stanu odprta boljša pot v bodočnost, kakor ta, po kateri sedaj hodimo vsled krivde nekaterih častiželjnih in neizkristaliziranih ljudi.

Zaveden obrtnik iz Maribora.

Iz organizacij

Združenje elektrotehničnih obrti za dravsko banovino v Ljubljani je imelo 28. maja 1933 ob pol 10. uri v sejni dvorani na magistratu svoj 10. občni zbor. Načelnik g. Poljšak je otvoril zborovanje in se spomnil dolgoletnega načelnika, pokojnega I. Mihelčiča. Kot zastopnik TOI zbornice je zborovalce pozdravil njen podpredsednik g. Josip Rebek, čestital k desetletnemu jubileju in obljubil vsako podporo zbornice. Gosp. Poljšak je v nadaljnjem govoru orisal desetletno delovanje združenja in tolmačil nekatere važnejše in pomembnejše člene obrtne zakona, ki se zlasti tičejo tudi združenja.

Sušmarji so v preteklem letu izvršili za ca 2 in pol milijona dinarjev elektrotehničnih del in tako odvzeli legalnim obrtnikom skoro četrto milijona zasluzka. Tekom živahne debate je bil z volitvami izvoljen upravni odbor, obenem pa je bil izvoljen tudi častni odbor in odbor za elektrarne in za elektroinstalaterje.

Glede vajencev je bil sprejet predlog, da smejo člani imeti na vsake tri pomočnike po enega vajenca, največ pa štiri, sprejem vajencev pa sme vršiti le zadruga potom sprejemnih izpitov.

Združenju želimo v njegovem prihodnjem delovnem letu mnogo uspehov, zagotavljač, da bomo vedno po svojih najboljših močeh zastopali tudi njegove interese.

Združenje usnarjev za dravsko banovino v Ljubljani ima svoj redni občni zbor dne 11. junija 1933 ob pol 10. uri dopoldne v dvorani hotela »Štrukelj« v Ljubljani. Vabljeni vsi člani.

Združenje vseh obrtnikov v Črnomlju je imelo v nedeljo 28. maja svoj redni letni občni zbor, o katerem bomo v prihodnji številki prinesli izčrpno poročilo.

O ustanovitvi Zveze mesarskih združenj za dravsko banovino bomo prinesli v naslednji številki izčrpno poročilo.

O razstavi portretnih fotografov na ljubljanskem velesejmu, ki je zelo lepo uspela, bomo v prihodnji številki našega lista prinesli daljše poročilo, kakor ta lepa razstava tudi zasluži.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 230.63 — 2318.99, Berlin 1327.92 — 1338.72, Curih 1108.35 — 1113.85, London 194.14 — 195.79, Newyork 4741.60 — 4769.88, Pariz 225.85 — 226.77, Praga 70.67 — 171.53, Trst 297.96 — 300.36

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Kaj je novega?

DOMA

Prof. Vekoslav Spinčić, narodni poslanec in znani istrski borec, je po dolgi bolezni umrl na Sušaku v 85. letu življenja. Slava njegovemu spomenu!

Poljedelska razstava v 22 modrih vagonih je nedavno prispela v Ljubljano in potem nadaljevala svojo pot po vseh večjih krajih naše banovine, da upozna kmetovalce z nazorno ureditvijo kmetijskih domov, kakor tudi z modernim gospodarstvom.

Slovenci in Dalmatinci so začeli gojiti cvetje. Nedavno je več Slovencev vrtarjev vzelo v najem večje terene v Donjih Kaštelih blizu Splita in pričelo vzgajati cvetje za izvoz. Največje komplekse so posadili z nageljčki. Domačini Dalmatinci so enako pričeli gojiti cvetje, čim so jim Slovenci dali ta vzgled, pa so še več zemljišč posadili z nageljčki.

Hrvatski Radiša je imel nedavno svoj redni letni občni zbor, pa je bilo dosedanja upravi izrečeno enoglasno zaupanje.

Poslopje za žensko obrtno šolo bodo zgradili v Kruševcu. Dovoljen je kredit v znesku 100.000 dinarjev.

Prvo džamijo na našem Jadranu bodo sezidali v Hercegovnem. Z deli bodo pričeli še letos.

Kaznenci ponarejali denar. V kovačnici kaznilnice v Požarevcu so odkrili ponarejevalce novih desetdinarskih kovancev, vendar pa kopita še niso mogli najti. Denar so ponarejevali kaznenci, pa je res zanimivo, kakšno je tam nadzorstvo, da se kaj takega sploh more zgoditi?

PO SVETU

Za enakopravnost žene z moškim v Rusiji je zelo odločno nastopil Maksim Gorki, znani pisatelj, ki zahteva, da ženo v socialnem pogledu popolnoma izenačijo z moškim.

Največja ura na svetu je na Eiflovem stolpu v Parizu in ima 20 metrov premera.

Število nezaposlenih v Nemčiji se je v primeru z zimskimi meseci zmanjšalo za 800.000.

35.200.000 avtomobilov je bilo na celnem svetu začetkom letošnjega leta, od katerih 1/5 odpade na USA.

6000 novih velikih pivovarn so ustanovile države v USA, v katerih je bila prohibicija odpravljena.

Jezuitov ne trpe v Nemčiji, pa so oblasti v Monakovem prepovedale predavanje nekega jezuita.

Znani bokser Schmeling se bo v Berlinu oženil s filmsko igralko Anny Ondro.

Prvi francoski »Zeppelin« na tihih vrši promet na progi med Parizom in Trouvilleom. Dosegel je hitrost 174 km na uro.

Na zračni progi London—Paris je dosežen nov rekord hitrosti potniških aeroplanov. Za pot je zadostovala 1 ura in 15 minut.

Socijalistični in komunistični časopisi so v Nemčiji prepovedani za nedoločen čas.

Za bojkot avstrijskih letovišč in zdravilišč vodijo hitlerjevci izredno močno in vztrajno propagando.

Gandhi je gladoval zopet polnih 19 dni, vendar pa je 29. maja zopet pričel jesti. Sedaj je zopet na svobodi, le koliko časa?

Pol milijona udeležencev je bilo navzočih pri otvoritvi svetovne razstave v Chicagu. Tudi več Slovencev je odpotovalo tja.

Sovjetski diktator Stalin se baje želi pomiriti s svojimi nasprotniki Kamenjevim, Zinovjevim in Trockijem.

Vojno neusmiljeno nadaljujejo Japonci in Kitajci, četudi je bilo sklenjeno 14-dnevno premirje.

Politični odnosi med Berlinom in Dunajem so se še bolj poostri vsled prepovedi potovanja Nemcev v Avstrijo, katera prepoved je bila uveljavljena 1. junija.

Dokaz naše moči in našega dela

Trinajsti ljubljanski velesjem je odlično uspel, zlasti pa razstava naših marljivih obrtnikov.

3. junija dopoldne so se trinajstič svečano odprla vrata našega velesjema, da ponovno manifestirajo velike slovenske uspehe in dokažejo odlično sposobnost velesjemске uprave, ki se ne boji dela in stroškov, nego nesebično vplaga vse svoje napore v lepe cilje takih razstav.

Ob desetih dopoldne so se pred velesjemskim prostorom zbrali mnogi povabljeni gosti, da prisostvujejo otvoritvi, ki je dobila z navzočnostjo kraljevega zastopnika generala Čukavca, bana dr. Marušiča in ministra za socialno politiko in narodno zdravje Pucija se prav posebno svečano obeležje. Ministra trgovine je zastopal naš ban, ministar za notranje zadeve podban g. Parkmajer, ministar za vojaštvo in mornarico general Pečič, ministar za finance finančni direktor dr. Valjavec, ministar za promet železniški direktor Cugmus. Med odličniki smo dalje zapazili ljubljanskega župana dr. Puca, mariborskega župana dr. Lipolda, ljubljanskega škofa dr. Rožmana, univerzitetnega rektorja dr. Slaviča, podpredsednika senata dr. Novaka, senatorja dr. Gregorina, poslanca in predsednika Zveze industrijev Krejčiča, predsednika Zbornice TOI Jelačina, podpredsednika Rebecka in tajnika dr. Plessa, podpredsednika centrale industrijskih korporacij dr. Windischerja, avstrijskega, italijanskega, poljskega in ameriškega konzula, kakor tudi rumunskega in danskega konzula poleg še mnogih drugih odličnih predstavnikov našega javnega življenja.

Malopri napovedanem času je predsednik velesjema g. Bonač pozdravil predvsem kraljevega zastopnika in nato vse ostale odličnike in poudaril, da se po vsem svetu trudijo, kako bi omilili posledice krize, vendar pa da je v prvi vrsti treba iskati pomoči v svoji lastni sili. Povsod vlada silna brezposelnost, dočim je pri nas stanje kljub najtežjim časom še vedno kolikor toliko zadovoljivo, ker posvečamo temu vprašanju vso pozornost. Treba je zagnati veliki motor, da se bo zopet zavrtelo kolo našega gospodarskega življenja. V vsakem delu pa je glavno, da je izvršeno z domačimi rokami in domačimi izdelki. Poleg drugih se je za sodelovanje zahvalil tudi naš Zbornici TOI in z vzklikom Nj. Vel. kralju zaključil svoj govor.

Takoj za njim je povzel besedo ban dr. Marušič in naglasil, da moramo naše gospodarske razmere popraviti in izboljšati. Predvsem vemo, da nič ne pomaga vse tarnanje in pritoževanje, marveč da je potrebno in to je tudi glavno, da postavimo proti tej gospodarski krizi močno akcijo, da ji nasprotujemo z delom, ker je delo proti njej najboljša reakcija. Velesjem so najboljši primer medsebojne gospodarske povezanosti vseh državljanov. Ako kje, potem gotovo v gospodarskem delu vidimo, da je nemogoč tudi najmanjši razmah gospodarskega življenja posameznih delov naše države brez naše narodne in državne skupnosti.

Za nas je zlasti razveseljivo dejstvo, da je velik del sedanjega velesjema posvečen našim marljivim rokodelcem-obrtnikom, katerim pa tudi sicer z največjo uvidevnostjo naša velesjemska uprava vedno da na razpolago prostor dobro se zavedajo, da moramo konsumentom predvsem predstaviti delo našega malega človeka, ki živi istega z družino vred v pothu obraza in vedno žuljavih rok.

Poleg večjih pletarskih in kleparskih mojstrov so seveda v večini naši mizarji in tapetniki, katerih izdelki so pač najmikavnejši za velesjemске razstave. Zapazili smo zlasti izdelke mizarjev Franca Poličarja iz Trate pri St. Vidu, Josipa Andloviča iz Škofljice, Alberta Černeta iz Zg. Šiške, Franca Tomšiča iz Zg. Kašlja, Matije Andloviča iz Ljubljane, Junija Polaka in druga iz Kranja, Rudolfa Kuharja in sina

iz Mokronoga, F. Senka iz Trate pri St. Vidu, I. R. Venarja iz Ljubljane, Josipa Kuharja iz St. Vida, Franca Prelovška iz Most, Ivana Mrharja iz St. Vida, Roka Berliča iz Zapuž, Franca Poličarja iz Trate pri St. Vidu, Franca Velkavrlha iz Vižmarja, Jakoba Kregarja iz St. Vida, Henrika Bitenca iz St. Vida, Franja Tomšiča iz Zg. Kašlja, D. Lancoša iz Ljubljane, Gospodarske zadruge mizarjskih mojstrov iz Ljubljane, Andreja Kregarja iz St. Vida, Ivana Praznika iz Ljubljane, Franca Kregarja iz St. Vida, Arharja in Ermana iz St. Vida, Egidija in Karla Erjavca iz Broda poleg Tacenskega mojstu, Antona Zalokarja iz St. Vida, Fr. Rozmana iz Dravelj, Andreja Fajfana iz Bistrice, Josipa Goljarja iz Ljubljane, Avgusta Cimermana iz Device Marije v Polju in Ignaca Repšeta iz Ljubljane, dalje tapetnikov Avgusta Kobilice iz Ljubljane, Franca Jagra, Rudolfa Radovana in Karla Sitarja iz Ljubljane, kakor tudi lesostrugarja Pečiča in druga iz Ljubljane in izdelovalca roletov Ivana Bernika enako iz Ljubljane. Zastopana je bila seveda tudi renomirana tvrdka Naglas.

Bilo bi izredno težko ugotoviti prvenstvo med vsemi temi izdelki, vendar pa lahko trdimo, da so vsi zastopali naše obrtništvo zelo častno z najbolj solidnimi izdelki, ki so naši javnosti lahko najbolj verno predstavili zmožnost naših domačih ljudi, ki ne le, da ne zaostaja za inozemstvom, nego isto celo prekaša. Čestitamo vsem k doseženim uspehom, velesjemsko upravo pa prosimo vedno enake in še večje naklonjenosti do naših obrtnikov, ki se skušajo z malimi sredstvi uveljaviti v ostri konkurenci z večjimi podjetji, pa v tem svojem delu tudi tako sijajno uspevajo.

Zakaj se cepijo obrtniške vrste?

Nesloga je naša slabost. - Nezadovoljni obrtniki so si ustanovili organizacijo.

Iz mariborskega »Večernika« št. 113 od 18. maja t. l. posnemamo dobesedno naslednji članek, ki jasno pokazuje ozadje novoustanovljenega Društva jugoslovanskih obrtnikov v Mariboru. Ne želimo članika komentirati, ker je to nepotrebno, naglašamo pa, da bo naš odgovor v delu in razkrinkavanju vsega onega, kar škoduje položju ali ugledu naših zavednih obrtnikov.

Trezen in preudaren slovenski obrtnik nam piše:

Ustanovni občni zbor Jugoslovanskega obrtnega društva v Mariboru, ki je bil preteklo nedeljo v Gambriinovi dvorani, mi je dal povod, da resnično ljubo povem sledeče: Kakor je splošno znano, je bilo v Mariboru že leta 1921 ustanovljeno Slovensko obrtno društvo, ki je zlasti v začetku zelo agilno delovalo za gospodarski razvoj in napredek ter uspešno branilo interese vsega obrtništva, kar so dokazale lepe in dobro obiskane obrtne razstave. Te razstave pa niso pokazale samo napredka naših obrtnikov, ampak tudi njih zmožnosti. Prinesle so vsem obrtniškim panogam brez razlike precej koristi. Slovensko obrtno društvo pa se je z veliko vnemo oklenilo nacionalnega dela, ki je bilo takrat in je še danes v obmejnem Mariboru tako nujno potrebno.

Na žalost pa so bile prav omenjene razstave vzrok, da je prišlo v društvo do razdora, ki so ga povzročili nekateri koristolovci in anacionalni elementi, ki so jeli rovariti proti voditeljem društva, pa tudi proti društvu samemu. Vsi ti nezadovoljni obrtniki so si takrat osnovali svoje gospodarsko politično društvo, ki pa je bilo s šestojanuarskim manifestom 1929 razpuščeno.

Voditelji tega razpuščenega društva pa so kmalu po razpustu uvideli, da so z nesložnim delom več škodovali nego koristili obrtniškemu stanu. Zato so se

jeli pogajati s Slovenskim obrtnim društvom in izrazili željo, da bodo korporativno vstopili v vrste slovenskih obrtnikov, toda le pod pogojem, če opusti društvo naziv »slovensko«.

Slovensko obrtno društvo je o ponudbi bivših obrtnikov-desidentov in o njihovi zahtevi temeljito razpravljalo na nekaterih svojih sejah in se odločilo opustiti naziv »slovensko« v prepričanju in v dobri veri za korist celokupnega obrtništva, da mislijo desidentje resno. Posledica tega pa je bila, da so vstopili v društvo le nekateri obrtniki. In prav ti so danes voditelji in odborniki na novo ustanovljenega društva Jugoslovanskih obrtnikov v Mariboru. Iz tega se jasno kaže, da ti obrtniki niso preveč narodni, ampak imajo pred seboj čisto druge smotre. Kot zavednemu slovenskemu obrtniku mi je nerazumljivo, da so se ti ljudje zbrali v društvo, ki nosi tak naziv in da so že na prvem in ustanovnem obnem zboru nekateri teh voditeljev referirali v nemščini.

Pri tej priliki pa moram tudi omeniti, da so razmere v Mariboru povsem drugačne in da se precej razlikujejo od razmer na bivšem Kranjskem. Trdno sem prepričan, pa tudi vsi ostali merodajni čimtelji bodo kmalu uvideli, da je temu res tako in da ob naši meji potrebuje organizacij trdnega in močnega narodnega značaja. N.

Higijena obrtniških delavnic in dela samega

Organizacija zagrebske obrtne razstave na velesjemu ni bila posvečena zgolj obrtniškim izdelkom, nego tudi higijeni v delavnicah in pri delu samem, pa je vredno, da ji tudi mi v tem oziru posvetimo malo več pozornosti.

Ta razstava, katero je priredil Higijenski zavod s sodelovanjem Osrednjega urada in državnega dispanzerja Higijenskega zavoda, je zavzela cel paviljon. Predstavlja predvsem, kakšni morajo biti delavni prostori, pa je v vrsti plakatov nazorno predstavljena naša zakonodaja v pogledu higijene dela. Pokazani so delavni prostori, prostor in površina, višina, način gradnje podov, delavnice pod zemljo in na podstrešju, pod okrog peči, okna, snajenje delavnih prostorov, potrebna stranišča, pitna voda, umivalniki, kopalnice, garderobe. V posebnem prostoru so razstavljene figure z oblaci, kakršna morajo imeti posamezni obrtniki pri izvajanju svojih del, tako za mehanike, šoferje, lasuljarje, prodajalce, mesarje, slaščičarje, kovače, tesarje, mizarje itd.

Na vseh zidovih paviljona so razstavljene slike stanovanj naših obrtnikov, katere je zbral šef državnega dispanzerja dr. Cepulič. One nam nazorno prikazujejo, v kakšnih težkih razmerah žive mnoge naše obrtniške družine in kako malo pozornosti je bilo baš njim doslej posvečeno. Poleg teh slik so bile tudi slike Radišinega doma s tremi inter-nati.

Posebni oddelki govore o boleznih, ki izhajajo kot posledice posameznih obrt-tov. V drastičnih slikah je pokazan elephantiasis kot posledica nesreče vsled poškodbe od transmissije, nato antraks v mesarskem obrtu, ekceme v delu z moko, zastrupljenje s fosforjem, zastrupljenje, katerim so najbolj podložni pleskarji in ličilci pri delu z anilinskimi barvami, posebno pa še delavci v tiskarnah, kjer delajo s svincem. Improvizirana je bila starinska tiskarna, kjer so prah odstranjevali z mehomo in moderna s higijenskiimi regali za vsesavanje prahu. Zelo zanimiv je oddelek pljučnih bolezni, kakor od železnega oksida, jekla, rud, porcelana in kaolina, tako od dela pri zlatarjih, brusilcih kamnov, tobaknih delavcih itd.

Nadaljnji oddelek nam je predstavil zaščito očesa, nosa, zob in pljuč. Zanimiva so zlasti očala, kakršna so rabili včasih, katera pa so popolnoma nehigijenska, in današnja najmodernejša, ki z največjim jamstvom ščitijo obrtnika pred raznimi obolenji. Razstavljena je bila tudi omarica, kakršno je predpisalo ministrstvo za narodno zdravje in socialno politiko za industrije in obrate za prvo pomoč v nesrečnih slučajih.

Pravkar je izšla prva strokovna knjiga za prirojevanje damskih oblačil

PRIREJENA ZA STROKOVNJAKE, SAMOUKE IN SOLSKI POUK.

Sestavil, risal, spisal in izdal

T. KUNC

lastnik konc. strok. šole in damskega salona, Ljubljana, Sv. Petra c. 4-II.

TOALETA

Cena knjigi Din 120.—, člani krojaške zadruge jo dobe v zadružni pisarni za znižano ceno Din 100.—

Oglejte si

razstavo risb za damski in moški tečaj na velesejmu paviljon

Konferenca zbornic v Zagrebu

Na binokostne praznike se je vršila v Zagrebu konferenca obrtniških zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic. Na dnevnem redu je bilo vprašanje pravilnika o sodelovanju obrtnih zbornic in obrtnih odsekov, o izvrševanju del kot sredstva za pobijanje težkih gospodarskih prilik v obrtu, socialno zavarovanje obrtnikov, vprašanje razlage izvajanja obrtnega zakona in taks za mojstrske izpite. Zastopane so bile po svojih delegatih obrtniške zbornice v Zagrebu, Osijeku, Beogradu, Skoplju in Sarajevu ter obrtni odseki skupnih zbornic v Ljubljani, Splitu, Dubrovniku in Novem Sadu, dočim nista bili zastopani Obrtna zbornica v Banji Lukci in obrtni odsek skupne zbornice v Podgorici. Ljubljansko zbornico so zastopali delegati, zbornični podpredsednik in načelnik obrtnega odseka, g. Josip Rebek, podnačelnik obrtnega odseka g. Jakob Zadravec in član obrtnega odseka g. Franjo Bureš, dalje obrtni referent g. dr. Josip Pretnar.

Ta konferenca je bila pomembna zato, ker so se prvič sestali predstavniki ločenih zbornic in obrtnih odsekov skupnih zbornic. Potek razprave je pokazal, da so odpadli vsi pomisleki in da dejanja in praksa dokazujejo, da samostojni obrtni odseki skupnih zbornic nič manj energično in uspešno ne zastopajo interesov obrtništvu, kakor pa posebne ločene zbornice.

Delegati obrtnega odseka ljubljanske skupne zbornice so poudarjali svojo voljo do pozitivnega sodelovanja predstavnikov obrtništvu iz vse države in izrazili le svoje obžalovanje, da nekaterih referatov (pravilnik o sodelovanju zbornic, o soc. zavar. obrtnikov in o izvrševanju javnih del), niso dobili na vpogled pred konferenco, da bi mogli zaslišati obrtništvu, preden zavzamejo svoje stališče. Ker se je v pravilniku o sodelovanju obrtnih zbornic (zanatskih komor) in obrtnih odsekov skupnih zbornic govorilo tudi o ustanovitvi Zveze zbornic s skupnim zveznim uradom v Beogradu, so ljubljanski delegati ob enem z delegati nekaterih drugih zbornic odločno zavzeli stališče proti ustanovitvi take centrale. Ta svoj korak so utemeljevali s tem, da bi taka centralizacija za enkrat ne bila potrebna, da se je že svoječasno na prvi konferenci v Brodu pokazalo, da bi pomenila ustanovitev saveza okrnjenj avtonomije pokrajinskih zbornic, ker bi ne mogle popolnoma samostojno in neodvisno ter svobodno zavzemati svojega stališča neposredno napram višjim oblastvom v državi, tako kakor bi to zahtevali interesi obrtništvu dotične pokrajine. Da bi centrala povzročala tudi nova bremena za obrtnike, je jasno.

Delegati slovenskega obrtništvu so pogrešali na dnevnem redu tudi vprašanje šušmarstva in konkurence državnih, banovinskih in občinskih obrtnih delavnic, kaznilnic, jetnišnic in poboljševalnih zavodov ter nabavljajnih zadrug. Tudi so zavzemali glede socialnega zavarovanja stališče proti centralizaciji in preobčutni obremenitvi obrtnika. Predlagali so vsled tega gg. Josip Rebek, Jakob Zadravec in Franjo Bureš naslednjo resolucijo:

1. Izvrševanje nelegalnega obrta se ima pobijati z najenergičnejšimi merami in kazenski postopek upravnih oblastev ob podpori občin in javnih organov poostriži ter osobito onemogočiti nadaljevanje nelegalnega dela s prepovedjo in odvzetjem orodja.

2. Delo države, banovine in občin v lastnih rokodelskih delavnicah za lastno režijo ali za prodajo se ima ukiniti, potrebna dela in naročila pa oddati potom licitacije legalnim obrtnikom.

3. Delo v industrijskih in rokodelskih delavnicah, kazenskih in vzgojnih zavodih se ima vršiti strogo v okviru predpisov § 1., točka 8. obrtnega zakona; osobito se ima prepovedati delo po naročilu in za javno prodajo.

4. Poslovanje gospodarskih zadrug, osobito nabavljajnih zadrug se mora strogo omejitviti v smislu predpisov § 9. obrtnega zakona.

5. Pri oddaji gradbenih del naj se dela porazdele in oddajo neposredno obrtnikom po poedinih strokah.

6. Odklanjanje se centralizacija obrtniškega zavarovanja. To zavarovanje se ima izvesti avtonomno po poedinih okoliših, ki bi se krčili z okolišem zbornice ali pa banske uprave. V administrativnem pogledu se ima to zavarovanje nasloniti na prisilno obrtniško organizacijo, da se bremena čim bolj olajšajo.

7. Zavarovanje naj se z ozirom na tečaj gospodarski položaj obrtništvu izvede postopoma po poedinih panogah in to šele tedaj, kadar se položaj obrtništvu v toliko poboljša, da bo moglo nositi z zavarovanjem zvezana bremena.

Slovenski delegati so zahtevali tudi, da se zavzame konferenca zaenkrat za znižanje davčnih bremen.

V koliko so bile te zahteve delegatov slovenskega obrtništvu upoštevane s strani konference zbornic, bo razvidno iz resolucije, katere je konferenca sprejela, deloma proti ugovorom odnosno pridržkom delegatov naše in nekaterih drugih zbornic.

Objave

OKROŽNICA ŠTEV. 6

okrožnega odbora obrtniških združenj v Ljubljani

vsem združenjem obrtnikov, včlanjenih pri Okrožnem odboru obrtniških združenj v Ljubljani glede sprejemanja in sproščanja učencev v rokodelskih obrtih.

Okrožni odbor je na svoji prvi seji sklenil izdati na vsa svoja združenja kratek in pregleden pouk pri sprejemanju in oproščanju vajencev, kakor tudi pri pomočniških preizkušnjah v svrhu enotnega postopanja združenj odnosno njihovih članov.

Obrtni zakon obravnava v § 252. in naslednjih učno razmerje vajencev. Učenci morajo pri sprejemu dopolniti 14. leto, dovršiti vsaj osnovno šolo, oziroma biti pismeni in biti telesno sposobni za dotični obrt. Pri sklepanju pogodb se mora zato predložiti zdravniško potrdilo od pristojnega šolskega zdravnika, ki je brezplačno in taks prosto. Pismena pogodba se mora skleniti v teku 8 dni po sprejemu učenca, in ne morda šele po preteku poizkusne dobe, ki po zakonu ne sme biti daljša kot 1 mesec. V tej preizkusni dobi imata obe pogodbeni stranki pravico, enostransko od pogodbe odstopiti. Ta poizkusni čas se učencu ne šteje v učno dobo, če se prijavi pri drugem obrtniku v pouk. Pogodba mora vsebovati: 1. Službodavčevo rodbinsko in krstno ime in kraj njegove delavnice, v kateri naj se učenec zaposli. 2. Učenčevo rodbinsko in rojstno ime, leto in kraj rojstva, prebivališče in kraj pristojnosti ter šolsko izobrazbo. 3. Rodbinsko in rojstno ime in prebivališče njegovih roditeljev, varuha ali drugih zakonitih zastopnikov, če je učenec mladoleten. 4. Podatke o učenčevem zdravstvenem stanju in njegovi fizični sposobnosti. 5. Oznabo obrta (stroke), katere se želi učiti. 6. Čas za katere-

ga se pogodba sklepa (pričetek, trajanje in zvrsetek). 7. Vzajemni dogovor, da se prevzemajo dolžnosti, označene z zakonom, da se službodavec ali njegov delovodja (namestnik) predvsem obvezujeta, učenca v stroki obrta, ki naj se ga uči, poučevati in da bo učenec v obrti marljivo delal. 8. Eventualne določbe o odškodnini za učence, o višini in načinu plačevanja nagrade učencem za delo (velja samo za prvo leto učenja, ker bo nagrado po enem letu učenja regulirala uredba), o dajanju hrane, preskrbe, obleke, stanovanja učencu in o višini odškodnine za protipravno prelomitev pogodbe. Ako se službodavec pri sprejemu učenca ne drži teh predpisov ali če predpiše daljši čas kot 1 mesec za preizkušnjo, se kaznuje po § 397. z globo od 25.— do 1.500 Din. Učna pogodba se sklepa pri pristojnem združenju, če pa tega ni, pri pristojni občini ter sta ta dva dolžna skrbeti za to, da pogodba ustreza predpisom obrtnega zakona. Združenje, ki se razteza preko več upravnih srezov, sme vpisovati učne pogodbe samo za dotično področje občega upravnega oblastva prve stopnje, v katerem ima svoj sedež. Pri banovinskih združenjih so za to poslovanje pristojne samo občine. Z dovolitvijo bana smejo banovinska združenja registrirati pogodbe, toda samo za področje upravnega sreza, v katerem imajo svoj sedež. Učna pogodba skleneta učni mojster in vajenec, ako je ta polnoleten, sicer pa njegov zakoniti zastopnik. Obe stranki pa smeta biti zastopani po pooblaščenih. Pismena učna pogodba se sestavi v treh izvornih izvodih, ki jih overovi pristojno združenje ali občina. Vsaka pogodbeni stranka dobi po en izvod, tretjega pa obdrže združenja ali občina. Če ima učenec varuha, se mora o sklepu pogodbe obvestiti zaradi privolitve tudi varuško oblastvo. Učni čas ne sme biti krajši od dveh in ne daljši od štirih let. Ker še ni izšla nova uredba o učnem času za posamezne stroke, veljajo do nadaljnjega določila prejšnjih pravil obrtnih zadrug. Minister za trgovino in industrijo bo z uredbo določil število vajencev za posamezne obrtniške stroke. Do tedaj pa veljajo za to določila prejšnjih pravil obrtnih zadrug. Ako se je učenec že učil izvesten čas istega obrta ali sorodne stroke pri drugem mojstru, se sme potem glasiti pogodba na ostali za učenje predpisani čas. Vajenec ne dobi poslovne knjižice, ker njegovo razmerje že vsebuje učna pogodba.

Po preteku učne dobe je službodavec dolžan, izdati učencu potrdilo o trajanju učenja. Če pa službodavec umre ali učenec zaradi drugega zadržka ne more dobiti potrdila, izda potrdilo združenje ali občina, pri kateri se je pogodba sklenila in vpisala. Združenja ali občina vodi o učencih zapisnik, za katerega predpiše minister za trgovino in industrijo obrazec. Ko poteče s pogodbo določeni učni čas, je mojster dolžan prijaviti vajenca za pomočniški izpit pri pristojnem združenju (ozir. okrožnem odboru). Tej prijavi je treba priložiti že omenjeno mojstrov potrdilo o dovršenem učnem času in izpričevalo o dovršenem nadaljevalni šoli ali tečaju, če jih je učenec dolžan obiskovati.

Za opravljanje pomočniških izpitov je izdala natančna navodila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, in si naj vsa združenja ista nabavijo, v kolikor to že niso storila.

Pripomnimo še, da se šteje pomočniška doba šele od dneva z uspehom dovršenega pomočniškega izpita in ne od dneva dovršene učne dobe. Če združenje ne izda rešitve o pripustitvi vajenca k izpitu v predpisanem roku, to je v 10 dneh, je radi zavlačevanja načelnik združenja disciplinarno odgovoren Zbornici ali celo bankski upravi.

Pridobivajte našemu listu vedno nove naročnike!

Razstave

XIII. mednarodni velesejem v Ljubljani 3. VI.—12. VI. 1933. Z ozirom na važno nalogo, ki jo vrši ta gospodarska ustanova posebno med obrtništvom, naj združenja med svojimi člani propagirajo obisk velesejma. Letos so razstavljalci večinoma domače tvrdke, ki so se potrudile s svojimi razstavnimi predmeti in vsak obrtnik bo dobil zase mnogo novega in podučnega.

Dobave in licitacije

Dne 3. julija t. l. se bo vršila pri inženjersko-tehničnem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija glede dobave električnih žarnic.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 14. junija t. l. ponudbe glede dobave knjig in tiskovin.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 16. junija t. l. ponudbe glede dobave 100 m² azbestnega platna; do 20. junija t. l. pa glede dobave orodja za čevljarje in krojače, žičnikov, pil, voska, sukanca itd.

Dne 26. junija t. l. se bo vršila pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic ofertna licitacija glede dobave 82 komadov gasilnih aparatov.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave 260 komadov krtač. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 22. junija t. l. ponudbe glede dobave 100 kg paljene žice, 200 komadov mazalic za tovotno mast in 100 kg spojka za bodljikavo žico in 750 komadov žarnic.

Dne 3. julija t. l. se bo vršila pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu ofertna licitacija glede dobave materiala za bager; dne 4. julija t. l. pa glede dobave zastav in tkanine za zastave.

Direkcija državne železarne Vario sprejema do 7. junija t. l. ponudbe glede dobave stekla za okna; do 14. junija t. l. glede dobave krogličnih ležajev, vodnih ventilov, ventilov za kisik, cevi za čiščenje vodogrevnih cevi, fosforne bronzne, črne pločevine, raznih kemikalij, mila za pranje, železnega žičnega pletiva, ksilolita in vijakov; do 21. junija t. l. pa glede dobave kablov, bakrenih vrvi, jeklenih vrvi itd.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 22. junija t. l. ponudbe za dobavo sidola, karbidnih svetiljk, lopat in cina.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave 1200 komadov splint, 1150 kg žebeljev in 10.000 kg ovsa.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 22. junija t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg katrana, 20 kg motvoza, 100 komadov krtač za ribanje, 300 kilogramov bombaža za čiščenje ter glede oddaje cilindrične blokove in egaliziranja.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Vzajemnost mesarskih obrtnikov

je prav vzorna, pa bomo o ustanovitvi Zveze mesarskih združenj še obširneje poročali.

(V tej številki smo morali mnogo materiala izpustiti, kar pa bomo nadoknili prihodnjč. Op. ur.)

OBRTNA BANKA V LJUBLJANI

CENTRALA: KONGRESNI TRG 4

PODRUŽNICA: LJUTOMER

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Telefon št. 2508

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodnejše, vezane vloge po dogovoru primerno višje